

FRAGMENTA FAUNISTICA

Tom VIII

Warszawa, 10 I 1960

Nr 19

Andrzej SZUJECKI

O występowaniu w Polsce niektórych gatunków z rodzaju
Stenus LATR. (Coleoptera, Staphylinidae)

О распространении некоторых видов рода *Stenus* LATR.
(Coleoptera, Staphylinidae) в Польше

On the occurrence in Poland of certain species of the
genus *Stenus* LATR. (Coleoptera, Staphylinidae)

Wiadomości o występowaniu w Polsce gatunków rodzaju *Stenus* LATR. są porozrzucane w wielu pracach faunistycznych dotyczących chrząszczy w ogóle. W krajowym piśmiennictwie entomologicznym nie było do tej pory specjalnego opracowania poświęconego wyłącznie gatunkom z rodzaju *Stenus* LATR. Podsumowaniem prac faunistycznych do roku mniej więcej 1912 jest katalog ŁOMNICKIEGO (ŁOMNICKI, 1913). W późniejszych latach opublikowano szereg uzupełnień, z których najważniejszymi w odniesieniu do rodzaju *Stenus* LATR. były przyczynki ogłoszone przez TENENBAUMA (1913, 1923, 1931, 1937) i TRELĘ (1930, 1932, 1936). Występowanie w Polsce niektórych gatunków budziło jednak poważne wątpliwości ze względu na obecny stan wiadomości o ich rozmieszczeniu. W związku z opracowywaniem klucza do oznaczania krajowych *Steninae*, dla wyjaśnienia tych wątpliwości, przeprowadzono sprawdzenie oznaczeń w dostępnych zbiorach krajowych. Sprawdzenie to nie tylko wyjaśniło wspomniane wątpliwości, lecz doprowadziło do odnalezienia niektórych gatunków czy odmian niedawno opisanych i z Polski dotąd nie wykazywanych. Obok ustalenia ilości gatunków krajowych wyjaśniono rozszedlenie niektórych interesujących faunistycznie gatunków, bądź szerzej rozprzestrzenionych, bądź mających bardziej ograniczone zasięgi niż podane w katalogu ŁOMNICKIEGO (1913). W pracy wykorzystano także własne materiały i obserwacje.

1. *Stenus longipes* HEER

Gatunek występujący w Azji Mniejszej, na Kaukazie oraz w Europie, gdzie sięga na północ po środkowe Niemcy. W Polsce dotychczas wykazany z południowej części kraju. Niżej podano stanowiska z Kujaw i Mazowsza:

Ciechocinek pow. Aleksandrów Kujawski, 29 VII 1948, 1 ok. leg. BIELAWSKI; Warszawa, 16 V 1895, 5 ok., 3 V 1895, 1 ok. ze zbioru MACZYŃSKIEGO; Warszawa (Siekierki), 6 IV 1928, 1 ok. ze zbioru TENENBAUMA; Baniocha pow. Piaseczno, 17 V 1948, 22 VIII 1948, 5 ok., 21 VIII 1949, 1 ok., leg. R. BIELAWSKI; Orło pow. Ostrów Mazowiecka, od początku VI do IX, liczne okazy, leg. A. SZUJECKI.

Na Mazowszu żyje na osypujących się piaszczysto gliniastych brzegach małych rzek płynących w jarach (Orło), a także w mających podobny charakter gliniankach (Baniocha).

2. *Stenus gracilipes* KR.

Gatunek górski, znany z Alp, gór Bośni i Hercegowiny, Karpat i Sudetów. W Polsce wykazany również z okolic Warszawy (TENENBAUM, 1923) i Wielkopolski (SZULCZEWSKI, 1922). Stanowiska te są jednak wątpliwe ze względu na górski charakter jego rozmieszczenia jak i brak okazów dowodowych w zbiorze TENENBAUMA. Żyje, jak to obserwowałem w Tatrach i Bieszczadach, na brzegach rzek i potoków górskich, szczególnie chętnie tam, gdzie znajdują się wśród kamieni płyty wilgotnego piasku.

3. *Stenus gracilipes* ab. *wankai* FLEISCH.

Odmiana znana z Hercegowiny, Karpat Słowackich i Wysokich Tatr. Z Polski dotychczas nie była wykazana.

Tatry: Dolina Kościeliska, 31 V 1954, 1 ok. na brzegu potoku; Bieszczady: Cisna pow. Lesko, 20 VII 1955, 1 ok. na brzegu rzeki, leg. A. SZUJECKI.

Występuje u nas prawdopodobnie wszędzie wraz z formą typową, z którą tworzy szereg form przejściowych o zmiennym ubarwieniu głaszczków szczękowych, czułków i stóp.

4. *Stenus calcaratus* SCOP.

W Europie bardzo rzadki, spotykany sporadycznie od Belgii i Holandii przez północne Niemcy po północną część ZSRR. Występuje również na Syberii, w Mongolii, oraz wyspowo na Węgrzech. W Polsce wykazany z Mazur (ŁOMNICKI, 1913), Gdańska (BENICK, 1929), Warszawy (TENENBAUM, 1931) i Poznania (SZULCZEWSKI, 1922). Na Mazowszu nie jest prawdopodobnie zbyt rzadki, należy go jednak szukać w odpowiednim środowisku, jakim jest wilgotny mech na porośniętych wierz-
bami brzegach rzek.:

Zegrze pow. Nowy Dwór Mazowiecki, 18 IV 1956, 1 ♀ Orlo pow. Ostrów Mazowiecka, 30 X 1954, 1 ♂; Brok n. Bugiem pow. Ostrów Mazowiecka, 2 IV 1955, 1 ♀, leg. A. SZUJECKI.

5. *Stenus longitarsis* THOMS.

Gatunek bardzo rzadki, znany z oderwanych stanowisk w całej Europie z wyjątkiem jej północnej części. W Polsce wykazany przed kilkadziesiąt laty ze Śląska i Mazur (ŁOMNICKI, 1913).

Bogucice pow. Pińczów, 1 IX 1950, 1 ♂ wysiany na skraju lasu i otwartego terenu o charakterze stepowym, leg. B. BURAKOWSKI.

6. *Stenus lustrator* ER.

Europa północna i środkowa, Syberia. W Polsce rzadki; z środkowej i wschodniej części kraju dotychczas nie był wykazywany.

Ostrów Mazowiecka, 17 X 1954, 4 ok., wysiane ze starych liści zgromadzonych u podstawy spróchniałych pniaków olchowych w olszynie śródborowej, leg. A. SZUJECKI.

7. *Stenus proditor* ER.

W Europie północnej częściej spotykany niż w środkowej. Znany również z Syberii. U nas wykazany z Mazur, Pomorza, Śląska i okolic Przemyśla.

Warszawa (Łazienki), 28 IV 1918, 1 ok., ze zbioru TENENBAUMA [w zbiorze oznaczony, a także publikowany (TENENBAUM, 1931) pod nazwą *Stenus fuscicornis* ER.].

8. *Stenus stigmula* ER.

Sporadycznie znajdujący w Europie środkowej, na północ dochodzi do środkowej Szwecji. W Polsce podawany z nielicznych stanowisk (Śląsk, Przemyśl, Mazury, Gdańsk, Warszawa).

Ciechocinek pow. Aleksandrów Kujawski, 26 V 1949, 1 ok., leg. R. BIELAWSKI.

9. *Stenus clavicornis* (SCOP.) i 10. *Stenus providus* ER.

Gatunki w zbiorach często ze sobą mylone. *Stenus clavicornis* (SCOP.) rozprzestrzeniony jest w całej Palearktyce i wschodnich Indiach. W Polsce pospolity wraz z ab. *obscuripalpis* HUB., szczególnie w wilgotnej ściółce leśnej, jak i w gnijącej roślinności na terenach częściowo otwartych. *Stenus providus* ER. ma zasięg bardziej ograniczony. Pospolity jest w Europie południowej, natomiast w środkowej jest znacznie rzadszy. Znany również z Syberii. W Polsce wykazany z szeregu miejscowości w południowej części kraju oraz z Mazur i Pomorza. Stanowisk w północnej i środkowej Polsce jest bardzo niewiele.

Dembe Wielkie pow. Mińsk Maz., 16 IV 1916, 2 ok., w zbiorze TENENBAUMA pomiędzy okazami *Stenus clavicornis* (SCOP.).

11. *Stenus scrutator* ER.

Spotykany nadzwyczaj rzadko, jakkolwiek rozprzestrzeniony w całej Europie środkowej i północnej (z wyjątkiem Anglii). Z Polski wykazany przed kilkadziesiąt laty ze Śląska i Mazur.

Pomieczówek pow. Nowy Dwór Mazowiecki, 21 III 1954, wraz z *Philonthus fuscus* GRAV. (żyjącym w gniazdach ptaków i gryzoni) pod korą starej wierzby, podczas wiosennego wylewu Wkry, 1 ok., leg. A. SZUJECKI.

12. *Stenus silesiacus* L. BCK.

Gatunek o niezbyt dokładnie poznanym rozmieszczeniu. Dotychczas znany ze Śląska, Podola (ZSRR), oraz krajów Skandynawskich.

Warszawa (Morysinek), 26 VIII 1920, 1 ok. ze zbioru TENENBAUMA [oznaczony a także publikowany (1931) pod nazwą *Stenus fuscicornis* ER.]; Okolice Przemyśla, 1 ok. ze zbioru TRELLI (oznaczony jako *Stenus morio* GRAV.).

13. *Stenus nitens* STEPH.

Występuje w środkowej i północnej Europie, oraz zachodniej Syberii. W Polsce rzadki, dotychczas nieznanne są okazy ze środkowej i wschodniej części kraju.

Osowa Góra pow. Poznań, na brzegu jez. Budzyńskiego, 5 VI 1956, 1 ok., leg. D. OWSIANNA.

14. *Stenus incanus* ER.

Gatunek znany z górskich okolic Europy środkowej. Sporadycznie znoszony przez wezbrane wody wiosennych powodzi na niziny (BENICK, 1929). W Polsce nie występuje w całym kraju jak podaje katalog ŁOMNICKIEGO (1913), lecz rozmieszczenie jego ograniczone jest do Sudetów, Karpat i Podkarpacia (Przemyśl). Okazy z nizin nie są znane. Błędnie wykazany z Dąbrowy Górniczej (STEFEK, 1939). Okaz dowodowy, znajdujący się w zbiorze STEFKA przechowywanym w Muzeum Górnośląskim w Bytomiu, należy do *Stenus atratulus* ER.

Wiele okazów *Stenus incanus* ER. zebrałem w Bieszczadach.

Ustrzyki Górne pow. Ustrzyki Dolne, 23 VII 1955, pomiędzy kamieniami na brzegu rzeki, które to środowisko wydaje się być typowym dla omawianego gatunku.

15. *Stenus nanus* STEPH. i 16. *Stenus simillimus* L. BCK.

Dopiero w roku 1949 L. BENICK zdecydował się na wyróżnienie spośród *Stenus nanus* STEPH. (*Stenus declaratus* ER.) nowego gatunku *Stenus simillimus* L. BCK., jakkolwiek już uprzednio zarówno on (BENICK, 1929) jak i WUSTHOFF (1934) wskazywali na obecność w obrębie *Stenus nanus* STEPH. dwóch „ras”: „północnej” i „południowej” różniących się budową samczych aparatów kopulacyjnych. W opisie podano także różnice w kształcie 6-go sternitu samca, natomiast różnic u samicy nie stwierdzono. Dysponując dość dużym materiałem L. BENICK określił zasięgi występowania obydwu gatunków. *Stenus nanus* STEPH. wymieniony został z Niemiec, Austrii, Szwajcarii, Węgier, Rumunii, Włoch, półwyspu Bałkańskiego, ZSRR (Moskwa), Finlandii, Szwecji, Norwegii, Danii, Anglii, Irlandii i Azji (Turkmenia, Zabajkale), a *Stenus simillimus* L. BCK.

z Niemiec, Czechosłowacji, Chorwacji, półwyspu Bałkańskiego, Włoch, Finlandii, Szwecji, Norwegii, Azji (Turkmenia, Azja Mniejsza).

Można by więc przypuszczać, że oba gatunki rozmieszczone są w całej prawie Palearktyce. Nie wyjaśniona natomiast została sprawa występowania tych gatunków w Ameryce Północnej, skąd uprzednio był wykazywany *Stenus nanus* STEPH. Obydwa gatunki wymienione zostały także z Legnicy (leg. W. KOLBE).

Celem dokładniejszego zbadania ich rozmieszczenia w Polsce oznaczyłem na podstawie samczych aparatów kopulacyjnych materiały ze zbiorów TENENBAUMA, TRELLI, STOBIECKIEGO, KOLBEGO, LÜLLWITZA, POLENTZA oraz własne w łącznej ilości 33 samców z ogólnej ilości ponad 160 okazów oznaczonych jako *Stenus nanus* STEPH.

15. *Stenus nanus* STEPH.

Podkowa Leśna pow. Pruszków, 17 VI 1934, 1 ok.; Czarna Struga pow. Wołomin, 18 IX 1920, 2 ok.; Zegrze pow. Nowy Dwór Mazowiecki, 11 IV 1935, 1 ok.; Warszawa (Natolin), 3 V 1937, 1 ok.; Białowieża pow. Hajnówka, 6 VII 1921, 1 ok., ze zbioru TENENBAUMA; Świętokrzyski Park Narodowy: Chelmowa Góra pow. Opatów, 29 V 1956, na wilgotnej łące, 1 ok. leg. A. SZUJECKI; Małczyce pow. Środa Śląska, 1 ok.; Góry Kłodzkie, 1 ok.; Góry Wałbrzyskie, 1 ok. ze zbioru KOLBEGO; Krościenko pow. Nowy Targ, 2 VIII 1924, wylew Dunajca, 1 ok. ze zbioru TENENBAUMA; okolice Przemyśla, 4 ok. ze zbioru TRELLI.

16. *Stenus simillimus* L. BCK.

Świnoujście pow. Wolin, 1 ok.; Skotniki pow. Trzebnica, 2 ok.; Kunice pow. Legnica, 4 ok.; Dunino pow. Legnica, 1 ok.; Pątnówek pow. Legnica, 1 ok.; Sosnówka pow. Jelenia Góra, 1 ok. ze zbioru KOLBEGO; Mucharz pow. Wadowice, 18 VIII 1921, 6 ok.; Kraków (Panieńskie Skąły), 8 VII 1917, 1 ok. ze zbioru STOBIECKIEGO; Okolice Przemyśla, 1 ok. ze zbioru TRELLI.

Sądząc z powyższych stanowisk można przypuścić, że *Stenus nanus* STEPH. występuje na całym terenie Polski, natomiast występowanie *Stenus simillimus* L. BCK. jest bardziej ograniczone do południowej i zachodniej części kraju.

17. *Stenus pumilio* ER.

Najmniejszy gatunek z rodzaju *Stenus* LATR. rozmieszczony szeroko w północnej i środkowej Europie, Syberii i Północnej Ameryce. Z Polski podawany z Mazur, Śląska i okolic Krakowa. Błędnie wykazany z okolicy Zwierzyńca pow. Zamość (TENENBAUM, 1913) na skutek złego oznaczenia *Stenus pusillus* STEPH.

18. *Stenus bohemicus* MACH.

Opisany z Czechosłowacji (MACHULKA, 1947), blisko spokrewniony ze *Stenus tarsalis* LJ., od którego różni się większymi rozmiarami ciała, szerszymi pokrywami, delikatniejszym punktowaniem 5-go i 6-go tergitu odwłoka oraz budową aparatu kopulacyjnego samca. Następnie gatunek ten został opisany pod nazwą *Stenus palmi* L. BCK. (BENICK, 1950) i wymieniony ze Szwecji, Niemiec, Azji wschodniej i Dolnego Śląska (1 ok., ze zbioru POLENTZA). Po sprawdzeniu około 550 okazów oznaczonych jako *Stenus tarsalis* LJ. w zbiorach TENENBAUMA, MAZURA, LÜLLWITZA, STOBIECKIEGO, KOTULI, TRELLI, KOLBEGO, SCHOLZA, RYBIŃSKIEGO, MĄCZYŃSKIEGO, Instytutu Zoologicznego PAN w Warszawie oraz własnych, stwierdziłem wśród nich 113 okazów *Stenus bohemicus* MACH. z następujących miejscowości:

Tuchola, V 1921; Giżycko, 24 IX 1955, 1 ok., leg. Cz. OKOŁÓW; Podkowa Leśna pow. Pruszków, 84 ok., zbierane od VII do 1 X 1934 ze zbioru TENENBAUMA; Malichy pow. Pruszków, 12 I 1949, 1 ok., leg. M. MROCZKOWSKI; Pomiechówek pow. Nowy Dwór Mazowiecki, 18 III 1954, 1 ok., leg. A. SZUJECKI; Warszawa (Bielany), 17 V 1930, 7 ok.; Warszawa (Służewiec), 18 VI 1902, 1 ok.; Warszawa (Pyry), 15 IX 1920, 1 ok.; Warszawa (Natolin), 24 V 1930, 1 ok. ze zbioru TENENBAUMA; Warszawa (Natolin), 14 VI 1893, 1 ok. ze zbioru MĄCZYŃSKIEGO; Skolimów pow. Piaseczno, 13 X 1935, 2 ok.; 23 V 1936, 4 ok.; 6 X 1935, 1 ok. ze zbioru TENENBAUMA; Sekocin pow. Piaseczno, 18 V 1955, 1 ok.; 19 IV 1956, 2 ok., leg. A. SZUJECKI; Sabaudia pow. Tomaszów Lubelski, 5 VIII 1912, 1 ok.; Obrocz pow. Zamość, 2 VII 1910, 1 ok. ze zbioru TENENBAUMA; Kraków, 27 X 1917, 1 ok., leg. E. MAZUR; Łopuszna pow. Nowy Targ, 6 V 1904, 1 ok.; Jarosław, 6 XI 1887, 1 ok. ze zbioru STOBIECKIEGO; Okolice Przemyśla, 3 ok. ze zbioru TRELLI.

W rozmieszczeniu *Stenus bohemicus* MACH. w Polsce ciekawe jest jego liczne występowanie na Mazowszu, podczas gdy z południowej części kraju, pomimo obfitości zbadanego ma-

teriału, znanych jest tylko kilka okazów. Żyje na wilgotnych łąkach w pobliżu wszelkich wód np. jezior, stawów, gdzie bywa łapany czerpakiem na roślinach od maja do października. W zimie znajdowany pod leżącymi trzciniami na brzegach wód, oraz w napływkach.

19. *Stenus tarsalis* LJ.

Występuje pospolicie na terenie całego kraju, szczególnie w południowej części. Znajdowany w tych samych środowiskach co *Stenus bohemicus* MACH. oraz na wilgotnych polanach leśnych.

20. *Stenus oscillator* RYE

Do niedawna uważany za odmianę *Stenus tarsalis* LJ., od którego różni się jednak nie tylko mniejszym, bardziej błyszczącym i słabiej punktowanym ciałem, ale przede wszystkim budową 6-go sternitu odwłoka i aparatu kopulacyjnego samca (TOTTENHAM, 1954). Gatunek o słabo poznanym rozmieszczeniu, dotychczas znany z Anglii. W zbiorze LI'LLWITZA pomiędzy okazami oznaczonymi jako *Stenus tarsalis* LJ. znajduje się 1 okaz samca tego gatunku zebrany w okolicy Koszalina. Nie różni się on istotnymi cechami od wypożyczonego przeze mnie z British Museum (Nat. Hist.) egzemplarza *Stenus oscillator* RYE ze zbioru SHARPA porównanego przez C. E. TOTTENHAMA z typem opisowym. Gatunek nowy dla fauny Polski.

21. *Stenus languidus* ER.

Umieszczony w katalogu M. ŁOMNICKIEGO (1913) z adnotacją Sil. (Silesia). Jednakże, jak to stwierdził T. KRASA (1945), nazwa tego śródziemnomorskiego gatunku dostała się do katalogów środkowoeuropejskich na skutek błędnego oznaczenia *Stenus nitidiusculus* STEPH. U nas nie występuje.

22. *Stenus lepreuri* CUSS.

Gatunek atlantycki sięgający na wschód po Ren. Z Polski mylnie wykazany przez MAZURĄ (1922) z okolic Krakowa. Okaz dowodowy znajdujący się w zbiorach Instytutu Zoologicznego PAN w Warszawie należy do gatunku *Stenus argus* v. *austriacus* BERNH. i był źle oznaczony.

23. *Stenus fuscicornis* ER.

A. HORION (1951) wymienia go z północnej Afryki, Anglii, zachodniej i środkowej Europy, gdzie miałby sięgać po środkowe Niemcy. Zaprzecza on równocześnie występowaniu tego gatunku na Śląsku. Ponieważ *Stenus fuscicornis* ER. był wykazywany z Polski kilkakrotnie przez TENENBAUMA: Zamojszczyzna (1913), Śląsk (1923), okolice Warszawy, Cieszyn i Pieniny (1931) oraz przez TRELLE z Przemyśla (1930), zbadano okazy dowodowe. Okazało się, że okazy *Stenus fuscicornis* ER., których samce mają identyczny kształt aparatu kopulacyjnego jak rysunki egzemplarzy zachodnio-europejskich zamieszczone w pracy WÜSTHOFFA (1934), zbierane były u nas w następujących miejscowościach:

Goleszów pow. Cieszyn, 1 ok., leg. Th. WANKA, ze zbioru NOWOTNEGO; Beskid, 2 ok. ze zbioru POLENTZA; Tatry, Dolina Kasprowa, 28 VII 1936, 1 ok. wysiany z mchu, leg. E MAZUR; Pieniny: Dolina Potoku Wyr, 7 VIII 1928, 1 ok.; Krościenko pow. Nowy Targ, 9 VII 1925, 1 ok. ze zbioru TENENBAUMA; Okolice Przemyśla, 8 ok. ze zbioru TRELLI.

Wszystkie krajowe okazy *Stenus fuscicornis* ER. mają na przedpleczu niewyraźną bruzdę. Bruzdę taką rzadko mają okazy zachodnio-europejskie. Błędnie oznaczonymi były natomiast okazy, które TENENBAUM wymieniał z Warszawy pod nazwą *Stenus fuscicornis* ER. Należą one do następujących gatunków: *Stenus argus* GRAV. — Dembe Wielkie, 16 IV 1916; *Stenus silesiacus* L. BCK. — Morysinek, 26 VIII 1920; *Stenus proditor* ER. — Łazienki, 28 IV 1918. W zbiorze TENENBAUMA brak jest okazów z Zamojszczyzny, co poddaje w wątpliwość występowanie tam *Stenus fuscicornis* ER.

24. *Stenus subaeneus* ER.

Umieszczony w katalogu ŁOMNICKIEGO (1913). Występuje w Anglii oraz zachodniej i południowej Europie, na wschód sięga do południowych Niemiec. W zbiorach krajowych brak okazów tego gatunku. Ze względu na ogólne rozmieszczenie należy go skreślić z fauny Polski.

25. *Stenus cyaneus* BAUDI i 26. *Stenus glacialis* HEER

Wiadomość o występowaniu *Stenus cyaneus* BAUDI na Śląsku powtórzył za katalogiem JAKOBSONA TENENBAUM

(1923). Jednakże, jak obecnie wiadomo, gatunek ten nie był znajdowany ani na Śląsku, ani w krajach sąsiednich. Znany jest wyłącznie z Azji Mniejszej i południowo wschodniej Europy. Na północ dochodzi do wschodniej Austrii i Węgier. W Karpatach, Sudetach i na podgórzu (Przemysł) występuje natomiast pokrewny, górski gatunek *Stenus glacialis* HEER. Niektóre egzemplarze tego gatunku mogą mieć, podobnie jak *Stenus cyaneus* BAUDI, dość delikatne punktowanie 5-go tergitu odwłoka oraz przedpłocze stosunkowo węższe i krótsze od pokryw. Jednakże okazy te nie różnią się budową aparatu kopulacyjnego samców od typowych *Stenus glacialis* HEER. Taki okaz samca zebrany był 28 VI 1917 w grocie Twardowskiego w Krakowie przez STOBIECKIEGO i oznaczony w jego zbiorze jako *Stenus cyaneus* BAUDI. Stanowisko to jest szczególnie interesujące, gdyż *Stenus glacialis* HEER żyje zwykle w krainie kosodrzewiny w mchu, a wyjątkowo bywa znajdowany w niższych partiach gór i na podgórzu.

27. *Stenus montivagus* HEER

Występuje w górach Europy środkowej i zachodniej (Alpy zachodnie, Pireneje, Jura Niemiecka, Góry Harcyńskie, Czarny Las, Wogezy). Najdalej na wschód wysuniętym stanowiskiem tego gatunku jest Las Czeski. Wzmianki w literaturze entomologicznej o występowaniu w Karpatach *Stenus montivagus* HEER dotyczą bądź *Stenus carpathicus* GNGLB., bądź *Stenus obscuripes* GNGLB. (znany z Karpat wschodnich), na co zwrócił uwagę BENICK jeszcze w 1915 r. W związku z tym, jak i brakiem okazów *Stenus montivagus* HEER w zbiorach krajowych, należy go skreślić z fauny Polski.

PIŚMIENNICTWO

- BENICK L., 1915. Über *Stenus montivagus* HEER. und seine Verwandten, nebst Beschreibung einer neuen Art (*Col. Staphyl.*). Ent. Mitt., Berlin-Dahlem, 4, str. 114-120, 5 rys.
- BENICK L., 1929. *Steninae* (*Staphyl.*). W dziele zbiorowym pod redakcją E. REITTERA „Bestimmungs-Tabellen der europäischen Coleopteren”, 96, Troppau, 103 str. 14 rys.

- BENICK L., 1949. Über *Stenus declaratus* ER. und *simillimus* L. BCK. n. sp. Koleopt. Zeit., Frankfurt a. M., **1**, str. 95-103, 6 rys.
- BENICK L., 1950. *Stenus tarsalis* LJ. und seine Sippe (*Col. Staph.*). Opusc. Ent., Lund, **15**, str. 113-119, 4 rys.
- HORION A., 1951. Verzeichnis der Käfer Mitteleuropas (Deutschland, Österreich, Tschechoslovakei) mit kurzen faunistischen Angaben. I-II. Stuttgart, X+536 str.
- KRASA T., 1945. O palaearktických družích rodu *Stenus* s popisem nového druhu. Čas. Čs. Spol. Ent., Praha, **42**, str. 45-52.
- ŁOMNICKI M., 1913. Wykaz chrząszczów czyli Tegopokrywych (*Coleoptera*) ziem polskich. (Catalogus coleopterorum Poloniae), Kosmos, Lwów, **38**, str. 21-155.
- MACHULKA V., 1947. Novy *Stenus* z pribuzenstva *St. (Hypostenus) tarsalis* LJ. Acta Ent. Mus. Nat. Pragae, Praha, **25**, str. 87-89, 2 rys.
- MAZUR E., 1922. Nowe dla fauny polskiej gatunki i odmiany chrząszczy oraz nowe miejsca rozszedlenia. Pol. Pismo Ent., Lwów, **1**, str. 4-6.
- STEFEK K., 1939. Przyczynek do fauny tegopokrywych (*Coleoptera*) ze Śląska i okolic sąsiednich. Prace Oddz. Przyr. Muz. Śląsk. w Katowicach, Katowice, **1**, str. 125-174.
- SZULCZEWSKI J. W., 1922. Chrząszcze Wielkopolski. Prace Kom. Mat.-Przyr. Pozn. Tow. Przyj. Nauk, Poznań, ser. B., **1**, str. 183-243.
- TENENBAUM Sz., 1913. Chrząszcze (*Coleoptera*) zebrane w Ordynacji Zamojskiej w gub. Lubelskiej. Pam. Fizyogr., Warszawa, **21**, str. 3-72.
- TENENBAUM Sz., 1923. Przybytki do fauny chrząszczów Polski od roku 1913. Rozpr. i Wiad. z Muz. im. Dzieduszyckich, Lwów, **7-8**, str. 136-186.
- TENENBAUM Sz., 1931. Nowe dla Polski gatunki i odmiany chrząszczy, oraz nowe stanowiska gatunków dawniej podawanych V. Fragm. Faun. Mus. Zool. Pol., Warszawa, **1**, str. 329-359.
- TENENBAUM Sz., 1937. Nowe dla Polski gatunki i odmiany chrząszczy, VII. Pol. Pismo Ent., Lwów, **14-15**, str. 336-345.
- TOTTENHAM C. E., 1954. *Coleoptera. Staphylinidae*. Section (a) *Piestinae* to *Euaesthetinae*. W dziele zbiorowym „Handbooks for the identification of British Insects”, IV, 8(a), London, 79 str., 196 rys.
- TRELLA T., 1930. Chrząszcze Przemysła i okolicy, *Staphylinidae, Pselaphidae, Clavigeridae*. Pol. Pismo Ent., Lwów, **8**, str. 75-88.
- TRELLA T., 1932. Wykaz chrząszczów okolic Przemysła. Uzupełnienia do wykazów dotychczasowych. Pol. Pismo Ent., Lwów, **10**, str. 223-229, 2 rys.
- TRELLA T., 1936. Wykaz chrząszczów okolic Przemysła. Uzupełnienia dotychczasowych wykazów. Pol. Pismo Ent., Lwów, **13**, str. 85-97.
- WÜSTHOFF W., 1934. Beitrag zur Kenntnis der mitteleuropäischen *Stenus*arten. Ent. Bl., Krefeld, **30**, str. 62-64, 105 rys.

РЕЗЮМЕ

В работе рассматривается распространение некоторых более интересных видов рода *Stenus* LATR. в Польше. *S. oscillator* RYE и *S. gracilipes* ab. *wankai* FLEISCH являются новыми для фауны Польши. Для *S. bohemicus* MACH., *S. similimus* L. ВСК., *S. scrutator* ER., *S. longitarsis* THOMS., *S. silesiacus* L. ВСК. и *S. longipes* HEER автор дает ряд новых местонахождений, а также подтверждает наличие в Цешинской Силезии, Карпатах и на Подкарпаты *S. fuscicornis* ER. Нет в Польше *S. languidus* ER., *S. leprieuri* CUSS., *S. subaeneus* ER., *S. cyaneus* BAUDI и *S. montivagus* HEER, которые приводились ошибочно.

SUMMARY

The occurrence in Poland of certain of the more interesting species of the genus *Stenus* LATR. is discussed in this paper. *S. oscillator* RYE and *S. gracilipes* ab. *wankai* FLEISCH are new to Poland. Several new localities are given, including new localities for *S. bohemicus* MACH., *S. similimus* L. ВСК., *S. scrutator* ER., *S. longitarsis* THOMS., *S. silesiacus* L. ВСК., and *S. longipes* HEER, and the occurrence in the Cieszyn Silesia, in the Carpathians and Carpathian foot hills of *S. fuscicornis* ER. is confirmed. On the other hand, the following species do not occur in Poland, although they have been erroneously recorded from this country: *S. languidus* ER., *S. leprieuri* CUSS., *S. subaeneus* ER., *S. cyaneus* BAUDI and *S. montivagus* HERR.

Redaktor pracy — mgr M. Mroczkowski

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa 1960

Nakład 1650+135 egz. Ark. wyd. 0,75, druk. 0,75. Papier druk. sat. kl. III, 80 g. B1.
Nr zam. 88/59.

L-11

Cena zł, 6—

Wrocławska Drukarnia Naukowa